

Stöd till en näring i förändring

Den europeiska fiskerinäringen har stora möjligheter framför sig. Men den står också inför stora utmaningar när den försöker omdefiniera sig för framtiden – utmaningar som har framhävts ytterligare av den dramatiska höjningen av bränslepriset de senaste åren.

Att få fiskekapaciteten och fiskeansträngningen att bättre stämma överens med den riktiga potentiella avkastningen av bestånden, att fokusera fiskeflottans aktiviteter på mindre bränsleintensiva och mer hållbara fiskemetoder, att bygga upp berednings- och saluföringsindustrins potential för att få mervärde i hela kedjan, att utveckla hållbart vattenbruk för att hjälpa till att möta den ökade efterfrågan, att bevara den sociala strukturen och att stimulera kustsamhällets ekonomier som är beroende av fiske – framgång på alla dessa områden kommer att kräva stora förändringar av sättet som näringen är organiserad på. En period av anpassning är oundviklig. I en del fall kan priset på en hållbar och lönsam

Involvera fiskare i förvaltningen av deras egen kustlinje

På östra Korsika har Biguglia-lagunen länge varit i fokus för fiskarna. Denna 11 km långa sträckning av salt vatten, skild från havet endast genom ett smalt lågområde, ger exceptionella förutsättningar för fortplantning, som i sin tur har format basen för en blomstrande lokal näring. På senare år hade dock många av fiskbestånden börjat minska, symboliskt för detta fiske. Detta gäller särskilt för havskräftor, den viktigaste arten för den lokala fiskerinäringen.

För att försöka att råda bot på denna situation startade den lokala näringen, representerad av regionala kommittén för havsfiske och havsodling (CRPMEM), ett projekt för att öka den naturliga livsmiljö som fisket är beroende av genom att skapa en rad konstgjorda kustrev. Efter en lång tids forskning och förberedelse är reven nu färdiga och kommer snart att sänkas ned i havet mot lagunen. Målet är

att skapa en stödjande miljö där fiskyngel (mycket ung fisk som fortfarande bär sina äggsäckar) kan växa upp.

För att säkerställa den bästa möjliga chansen till framgång kommer ett område på en nautisk mil runt varje rev att stängas för både fiskare och alla typer av sjöfart. CRPMEM hoppas att reven inte bara kommer att återställa många av de viktigaste fiskbestånden i Biguglia-ekosystemet, utan att de även kommer att få till stånd en förändring i attityden hos lokala fiskare. En talesperson sa: ”Dessa första rev kommer att uppmuntra näringen att engagera sig i förvaltningen av den kustlinje som de är beroende av”.

Den totala kostnaden för denna första fas av projektet är 300 000 euro. Hälften av det har finansierats av FFU och den andra hälften av korsikanska miljöbyrån och övre Korsikas regionala råd.

framtid vara en tillfällig påfrestning. Men vissa delar av näringen, vissa typer av fiske, är redan pressade nästan till bristningsgränsen.

Solidaritet mellan folk och samhällen har varit i centrum av det europeiska projektet ända sedan Romfördraget skrevs under 1957. För att möta utmaningar, som de som den europeiska fiskerinäringen står inför, har EU utvecklat en rad program som kallas strukturfonder. Med strukturer avses här den grundläggande utrustningen eller "plantan" som krävs för att producera, bearbeta och sälja varor. Alla fyra existerande fonder används för att hjälpa till vid genomförandet av specifik EU-politik, i synnerhet genom hjälp med kapitalinvestering för att göra operatörer redo att möta nya utmaningar. Genom att göra det vill de stimulera utvecklingen av regioner som halkar efter och stödja moderniseringen av sektorer av ekonomin som behöver förändras radikalt.

Sedan 1995 har det funnits en specifik strukturfond för fisket. Fonden för fiskets utveckling (FFU) löpte till slutet av 2006 och medan den onekligen var framgångsrik på vissa områden, var resultatet på andra områden mer ambivalent. Vissa prioriteringar för finansiering, till exempel vattenbruk eller ekonomisk diversifiering för kustsamhällena, hade en låg utnyttjandegrad, medan andra verkade stå i konflikt med varandra, som stödet för minskning av fiskeansträngningarna och fiskekapaciteten å ena sidan och hjälpen att modernisera och förnya de äldre segmenten av den europeiska fiskeflottan å andra sidan. Många miljarder euro spenderades för att göra näringen mer konkurrenskraftig och hållbar, men komplexa procedurer och motstridiga politiska prioriteringar gjorde den investeringen mindre effektiv än den borde ha varit.

Därför beslutades det att ett helt nytt finansieringsinstrument skulle införas, i stället för att helt enkelt utvidga FFU igen. Resultatet är Europeiska fiskerifonden (EFF), som började verka den 1 januari 2007. EFF har utformats för att vara mycket enklare att förvalta och genomföra än FFU. Den strukturerades för att möta behoven för det utvidgade EU, som nu har 27 medlemmar. Framför allt har den skräddarsyttts för att stödja de grundläggande principer som stöttar den gemensamma fiskeripolitiken i enlighet med grundförordningen från 2002. Den kommer att tillhandahålla ett riktigt och effektivt verktyg för att uppnå miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet.

Samordnad fiskeförvaltning i en unik miljö

2004 bjöd svenska Fiskeriverket in grupper att delta i en pilotstudie rörande lokalt baserad, samordnad fiskeförvaltning. Bland de initiativ som valdes ut att delta fanns den lokala grenen av Svenska Fiskarförbundet i norra Bohuslän.

Norra Bohuslän är en unik havsmiljö i Sverige. Den är centrerad runt Kosterfjorden vars biologiska mångfald är oöverträffad längs kusten. Lokala fiskare var dock oroliga över planer på att skapa en havsnationalpark runt fjorden och den påverkan som denna kan ha på deras uppehälle.

I samband med detta initiativ för samordnad förvaltning kunde de även arbeta fram en förvaltningsplan för området som försöker balansera intressena

för att skapa ett fiske som är hållbart både vad gäller miljö och ekonomi. Förslaget om havsnationalparken klargör nu att fisket i parken är en hållbar verksamhet. Fiskets framtid har säkrats.

Flera projekt som har startats av denna gren har sedan dess fått finansiering från FFU. Ett antal fiskare har kunnat läsa en kurs i grundläggande marin-ekologi på Tjärnö marinbiologiska laboratorium. Fiskarna har i sin tur utvecklat egna kurser för lokala beslutsfattare och andra intresserade parter för att förklara i detalj de olika typer av fiske som utövas i området. Andra projekt testar till exempel nya typer av fiskeredskap eller utvecklar ett system för självförvaltning och enkel efterlevnad av krav på fångstrapportering.

EFF kommer att löpa under sju år till att börja med och ha en total budget på 3,8 miljarder euro. De huvudprioriteringar för åtgärder som har fastställts är:

- hjälp till fiskeflottan att anpassa fiskekapaciteten och fiskeansträngningarna till tillgängliga fiskeresurser,
- stöd till vattenbruk, inlandsfiske, bearbetning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter,
- hjälp till organisationer som företräder sektorns gemensamma intresse,
- hållbar utveckling av områden som är beroende av fisket och
- teknisk hjälp till medlemsstater för att underlätta leverans av hjälp.

Det är upp till medlemsstaterna att bestämma hur de vill fördela finansieringen mellan dessa olika prioriteringar, på grundval av en nationell strategisk plan. Dessa planer har utarbetats i nära samarbete med kommissionen för att se till att de stämmer överens med fondens prioriteringar. De översätts sedan till operativa program som godkänns av kommissionen innan de genomförs.

Många av åtgärderna i FFU kommer att fortsätta under EFF. Men den nya fonden inför också en rad innovativa mekanismer som svar på näringens förändrade behov. Dessa omfattar åtgärder att följa genomförandet av återhämtningsplanerna och att uppmuntra till mer selektiva fiskemetoder

vid sidan om finansiering för lokala strategier för hållbar utveckling i fiskeområden. Den nya fonden ger utökad hjälp för inlandsfiske och miljövänligt vattenbruk. Dessutom kommer medlemsstaterna att dra nytta av enklare bestämmelser för genomförande och större flexibilitet i tillämpningen av urvalskriterier, så att de enklare kan anpassa dem till sin nationella närings behov. All hjälp kommer att gå genom ett enda nationellt EFF-program, i stället för många olika program som ofta fanns tidigare.

Som nämndes ovan (kapitel 8) antog rådet ett antal tillfälliga undantag till EFF:s bestämmelser i juli 2008 som föreslogs av kommissionen och som var utformade för att förstärka och underlätta den välbehövliga omstruktureringen av EU:s fiskeflotta som svar på "bränslekrisen".

Både genom detta tillfälliga system och utöver det kommer EFF att ge riktat, transparent och flexibelt stöd till fiskerinäringen och fiskesamhällena för att hjälpa dem att uppfylla våra gemensamma mål om riktigt hållbart fiske.